

El rei AK-47

Els atemptats de París han posat d'actualitat el kalàixnikov, la metralleta més eficient i venuda del món, la venda il·legal massiva de la qual temen les autoritats europees.

Reportatge de Miquel Payeras

S'ha convertit en una icona i en l'arma preferida de tots els moviments d'insurgència. És el kalàixnikov, el subfusell rus que s'usà en la massacre de París. Les imatges del terrorista movent-se per

la terrassa del cafè parisenc fent foc amb la metralleta a les mans han passat a ser part de la mitologia del kàlaix –el nom abreujat del subfusell– entre els terroristes gihadistes, a l'altura dels retrats d'Ossama Bin Laden amb un AK-47

–l'altra denominació curta– sempre a les mans o molt a prop.

L'AK no és només popular entre els revolucionaris. A Rússia s'ha convertit en un element bàsic de l'orgull nacional. Se'l considera uns dels invents més im-

A la esquerra, l'AK-47, la metralleta més estimada per tots els moviments d'insurgència del món, i la més venuda de la història també. A sota, Mikhail Kalàixnikov, el considerat pare del subfusell automàtic rus del qual s'han venut més de 100 milions d'unitats d'ençà que fou dissenyat, el 1947.

portants de la història. Talment. Si més no, així ho assegurava el 26 de desembre de 2013 l'agència d'informació, opinió i anàlisi sobre l'actualitat *Russia Beyond the Headlines*, una analista de la qual, Iekaterina Turixeva, escrivia, tres dies després de morir, a 94 anys, el considerat pare de l'arma, Mikhail Kalàixnikov, que "aquest fusell, juntament amb l'avió dels germans Wright i el cotxe de Ford, és un dels invents més importants del segle XX, un d'aquells objectes que han canviat la vida de la humanitat".

El naixement

Mikhail Kalàixnikov, nascut el 1919, va ser enrolat el 1938 a l'Exèrcit Roig de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (URSS) per complir el servei militar obligatori. Destinat a tancs, descobrí tot d'una que li agradava molt la mecànica dels carros de combat. Quan el 1941 Alemanya envai l'URSS, Kalàixnikov fou ascendit a sergent. Ferit durant la batalla de Briansk, passà dos mesos en un hospital. Segons la llegenda, allà s'inspirà, a partir de les històries que li contaven els ferits d'infanteria sobre les deficiències de les armes de mà que portaven, per dissenyar un nou model de subfusell automàtic. En realitat, però, segons conta el ben documentat llibre *The Gun*, dedicat al famós kàiaix, escrit per J.C. Chivers, un ex-oficial de marines dels Estats Units, la història de l'origen de la nova metralleta no fou ben bé així. El Govern soviètic reclutà centenars de dissenyadors d'armes per crear un subfusell amb munició intermèdia entre la pistola i el rifle: de 7,62 x 39 mm. Fou un projecte molt complex que es desenvolupà des de 1943, en paral·lel al de la bomba atòmica, en el qual participà una gernació d'especialistes. Sí que és cert, tanmateix, que Kalàixnikov només tenia 24 anys quan fou reclutat per participar-hi gràcies al fet que un disseny seu de metralleta havia aixecat l'interès de les autoritats. Tot i que l'objectiu inicial era disposar de la nova arma el més aviat possible perquè entrés en combat

a la guerra, els experiments s'allargaren més del que feien compte les previsions inicials, de tal manera que no es van poder satisfer les exigències del Kremlin. No va ser fins el 1947 quan una mena de jurat militar hagué de triar entre dos prototips finals, després d'haver-ne desestimat desenes d'altres. Guanyà el model KBP-580, presentat per l'equip liderat per Mikhail Kalàixnikov, gràcies a haver demostrat que el seu subfusell podia disparar sense encasquetar-se en qualsevol condició extrema.

Amb posterioritat se'n referen alguns detalls menors, l'arma fou entregada a la producció en sèrie i rebatejada en honor del seu dissenyador en cap. Havia nascut l'Avtomat Kalàixnikov model 1947. O, abreujadament: AK-47.

L'arma dels revolucionaris

Kalàixnikov –que arribà a ser general major de l'Exèrcit Roig– solia fer la broma de dir que "per disparar l'AK només s'ha de tenir ulls i un dit índex". Era la manera d'expressar que es tracta d'una arma molt senzilla. No té unions

de rosca ni de perns que en dificultin el muntatge i desmuntatge. Això permet que, per exemple, els al·lots de 12 i 13 anys enrolats en les guerrilles gihadistes puguin executar sense cap problema les dues operacions. Dispara sota aigua, amb sorra, brut, fins i tot amb un cartutx solt dins del carregador... és el més fiable dels subfusells. Segons la publicació russa abans esmentada, *Russia Beyond the Headlines*, Kalàixnikov assegurava que en certa ocasió havia llegit que "el 30% de les baixes nord-americanes a Vietnam resultaren ser conseqüència de dificultats en les armes pròpies, sobretot degudes a l'encasquetament", i afegia, sorneguer, que "amb l'AK no els hauria passat".

Gràcies a la solidesa i eficiència que el caracteritza, el kàiaix ha tingut un èxit comercial enorme. Se n'han venut moltíssims més que de qualsevol altra arma semblant. Per exemple: del també famós M-16 nord-americà, popularitzat a Vietnam, se n'han fet uns 10 milions d'unitats. Del subfusell rus, més de 100 milions. Se n'han fabricat sota llicència →

→ a Bulgària, Hongria, a la desapareguda Alemanya Oriental, Egipte, Iraq, Xina, Polònia, Romania, Corea del Nord i –la també ja inexistent– Iugoslàvia. El kàlaix ha armat durant dècades exèrcits, forces revolucionàries, terroristes i bandits de tota mena. Banyat en or s’ha convertit en el regal ideal per a dictadors, com els casos de Moammar al-Gaddafi i de Fidel Castro, i en objecte molt preuat pels caps de les grans bandes de narcotraficants colombianes i mexicanes. A Mèxic, per cert, l’AK és conegut, entre els seus entusiastes seguidors criminals que el fan servir amb molta facilitat, com el *cuerno de chivo*. Aquesta metrallera s’ha convertit no sols en una icona –a banda de l’arma preferida– de tots els moviments guerrillers revolucionaris sinó que a Àfrica i Àsia fa fins i tot part de símbols identitaris: apareix a les banderes de Moçambic i del moviment islamista radical palestí Hezbolà, als escuts de Zimbabue i de Timor Oriental, així com també als de la Guàrdia Revolucionària

**EL KALÀIXNIKOV ÉS
L’ARMA MÉS SENZILLA
D’USAR I MÉS FIABLE
DEL MÓN.
EL 80% DE LES
METRALLETES SÓN AK**

d’Iran i del grup gihadista nigerià –escindit de Boko Haram– Ansaru...

Des dels anys 50 fins als 80 del segle passat la metrallera russa va ser massivament venuda. Però ha estat a les últimes dues dècades i mitja quan ha inundat el mercat negre internacional. Amb la caiguda del comunisme a Europa, a principis de la dècada dels 90, pels camins de la corrupció arribaren al mercat milions d’unitats d’AK que provenien originàriament dels magatzems de l’URSS i dels seus països satèl·lits. Tant de volum en l’oferta abaixà els preus, de manera que féu assequible l’arma a més tipus de criminals i terroristes.

Actualment un AK nou, de calibre de guerra, amb 2 carregadors complets –de 30 cartutxos cadascun–, es pot comprar –normalment a través de la *Deep Web*, internet profund, on s’accedeix amb el sistema TOR d’encriptació de la navegació que no deixa cap rastre– per uns 2.500-3.000 euros. Però n’hi ha més barats. A països africans en conflicte el mercat negre local ofereix els de segona mà per poc més de 100 dòlars. També es pot adquirir un *capat* –que no pot desaparar– per menys de 500 euros, entregar-lo a un *entès* que sàpiga tornar posar-lo en ús, cosa que gràcies a la senzillesa del kàlaix no és gaire complicada d’aconseguir, i per altres tants euros el deixa a punt d’usar... Les opcions són moltes, com es veu. Gràcies a la seva facilitat d’ús, fiabilitat i baix preu s’ha convertit

Les autoritats de la Unió Europea temen que el mercat negre del continent estigui inundat d’AK47 llestos per acabar a les mans de gihadistes i criminals.

en l’arma més fabricada, més venuda i més usada al món: el 80% de les metralletes existents són AK.

La por dels serveis d’intel·ligència europeus és que les cèl·lules gihadistes i les bandes criminals del continent n’estiguin adquirint grans quantitats. No és que no s’hagin venut i comprat il·legalment abans, però mai el volum d’aquest comerç no havia estat com ara. A més dels gihadistes –que empraren els kalàixnikovs a París el novembre i també en l’atemptat contra *Charlie Hebdo* al gener– en compren totes les bandes criminals organitzades. Segons l’Observatori Francès de Delinqüència, la compra-venda il·legal d’armes en general i d’aquest model de metrallera en particular ha crescut exponencialment els últims anys, a França però també a d’altres països europeus. Ho prova que a Marsella ja han emprat AK venedors de droga, a Alemanya interceptaren el novembre un cotxe conduït per un montenegrí que portava vuit kalàixnikovs per vendre’ls a grups mafiosos del país... La secció policial del sindicat francès UNSA (Union Nationale des Syndicats Autonomes) alertà després de la massacre de París que “el mercat negre està inundat d’armes [de kalàixnikovs, sobretot] que provenen de l’est europeu”.

La por ha fet que la Comissió Europea anunciés a principis d’aquest desembre mesures per intentar frenar-ne la venda massiva a la Unió. El reclassarà perquè figuri com a “d’ús exclusiu militar” en totes les seves variants, i no com fins ara, que se’n permet una versió considerada “fusell semiautomàtic”, de calibre més baix, que es compra amb llicència de caça en algun país, i que llavors pot acabar fàcilment reconvertit en la versió per usar munició més potent. Per un altre costat, obligarà a extreure el control de les metralletes inutilitzades –fins i tot les de col·leccionistes– per evitar que se les pugui tornar a la vida útil i demanarà al Estats membres que unifiquin protocols molt més estrictes de control d’armes en general. ●